

gemeente **Oosterhout**

Collegevoorstel OG

Zaak : Uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid
2025 en 2026

Zaaknummer : 1060529

Datum: 10-02-2025	Initialen auteur: MWI	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Sociaal Team Beleid	

Onderwerp:

Uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026

Geraadpleegde teams:

Control, Sociaal Team Beleid

Communicatie: ja d.m.v.:

geen

Bijlagen:

- ☐ Brief door college
- ☐ Raadsinformatiebrief
- ☐ Brief beantwoording vragen ex art 39
- ☐ Raadsvoorstel
- ☒ Overige bijlagen:

Bijlage 1: uitvoeringsprogramma
onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026

Bijlage 2: raadsinformatiebrief uitvoeringsprogramma
2025-2026

Behandeling in / door:

Datum:

Aard behandeling:

☐ Raad

Portefeuillehouder

Beenhakker

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 1060529 te vermelden.

COLLEGE VOORSTEL

Datum: 10 –02-2025

Openbaar

Zaaknummer: 1060529

Onderwerp:

Uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026

Voorstel:

1. Het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026 vast te stellen
2. De kosten voor het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma te dekken uit de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid.
3. De gemeenteraad met bijgaande brief te informeren over het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026

Samenvatting (circa 10 regels)

In september 2023 is de visie onderwijs vastgesteld. In deze visie zijn ambities opgenomen. Deze ambities worden geconcretiseerd in diverse uitvoeringsprogramma's, zoals het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid (OAB). In dit uitvoeringsprogramma worden de ambities geconcretiseerd die gaan over het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (in de Nederlandse taal), het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit verschillende onderwerpen: indiceren van en toeleiden naar voorschoolse educatie (VE), aanbod en spreiding VE, ouderbetrokkenheid, doorgaande lijn VE en basisonderwijs, ondersteuningsstructuur jonge kind en het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in het basisonderwijs. Per onderwerp zijn doelen en acties opgesteld. Uw college wordt gevraagd het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026 vast te stellen.

Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie schrijven de verplichtingen voor aan gemeente, het basisonderwijs en de kinderopvang op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

De gemeente heeft een wettelijke verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod in volume, spreiding en kwaliteit voor de doelgroepkinderen voorschoolse educatie. Het basisonderwijs is wettelijk verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie. De gemeente heeft de regierol waar het gaat om het geheel van voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE). Gemeenten en het primair onderwijs zijn beide wettelijk verplicht om gezamenlijk afspraken te maken over het verbeteren van de leerprestaties van kinderen met een taal- en/of ontwikkelachterstand.

Aanleiding

In september 2023 is de visie onderwijs vastgesteld. In deze visie zijn ambities opgenomen. Deze ambities worden geconcretiseerd en gerealiseerd in diverse uitvoeringsprogramma's, zoals het uitvoeringsprogramma Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Centrale monitoring van alle ambities uit de visie vindt plaats op de Lokale Educatieve Agenda (LEA).

In het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid worden de ambities geconcretiseerd uit de visie onderwijs die gaan over het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (in de Nederlandse taal), het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. De ambities zijn

opgenomen in bijlage 1. In het uitvoeringsprogramma zijn deze ambities geconcretiseerd in de volgende onderwerpen: indiceren van en toeleiden naar voorschoolse educatie (VE), aanbod en spreiding van VE, ouderbetrokkenheid, doorgaande lijn VE en basisonderwijs, ondersteuningsstructuur jonge kind en het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in het basisonderwijs. Per onderwerp zijn doelen en acties opgesteld.

Aan uw college wordt gevraagd om het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026 vast te stellen.

Welke data zijn gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?

Het CBS berekent de verwachte achterstandsproblematiek per gemeente en per wijk. Volgens deze berekening hebben 16% van de peuters en 17% van de basisschoolleerlingen in Oosterhout een risico op een onderwijsachterstand (2023). Dit zijn naar verwachting 135 peuters en 760 basisschoolleerlingen. Naast de gegevens van de CBS maken we gebruik van de peutermonitor. In deze monitor wordt data van de jeugdgezondheidszorg, de voorscholen en de gemeente (BRP) samengevoegd. Hierdoor is inzicht in het aantal indicaties voorschoolse educatie, het bereik en non-bereik van peuters die geïndiceerd zijn voor voorschoolse educatie, de reden van de indicatie en de reden die wordt aangegeven om niet deel te nemen aan VE.

De voortgang van het uitvoeringsprogramma zal worden gemonitord op de LEA. Op de LEA worden alle ambities uit de visie onderwijs gemonitord. De LEA wordt momenteel opgesteld. Naar verwachting zal deze in het tweede kwartaal van 2025 ter besluitvorming aan uw college worden voorgelegd.

Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?

De werkgroep VVE is betrokken bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma. Ook bij de uitvoering zal deze werkgroep worden betrokken. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de gemeente, de aanbieders voorschoolse educatie en medewerkers vanuit de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is het uitvoeringsprogramma geagendeerd op het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met alle schoolbesturen in Oosterhout. Alle deelnemers aan het overleg kunnen zich vinden in het uitvoeringsprogramma OAB.

Wat willen we gaan doen?

De reikwijdte van het uitvoeringsprogramma betreft kinderen van 0 tot 13 jaar. De focus ligt bij de leeftijd van 2 tot 6 jaar, omdat dit de periode is waarin de voor- en vroegschoolse educatie plaatsvindt. Het uitvoeringsprogramma richt zich zowel op het kind als op de omgeving.

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit verschillende onderwerpen. Per onderwerp zijn doelen en acties opgesteld. Voor het volledige aantal doelen en acties wordt uw college verwezen naar bijlage 1. Onderstaand per onderwerp op hoofdlijnen beschreven wat we willen gaan doen:

1. Indiceren van en toeleiden naar VE: we zetten acties in om het bereik van voorschoolse educatie te laten stijgen, we zorgen voor een sluitende toeleiding naar voorschoolse educatie, het moment van indiceren wordt vervroegd en de peutermonitor wordt aangevuld met informatie over reden indicatie en reden voor geen deelname VE.
2. Aanbod en spreiding van VE: we monitoren wachtlijsten VE en spreiding van locaties, we actualiseren de subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie, we bevorderen scholing van medewerkers voorschoolse educatie ter bevordering van de kwaliteit, we monitoren de 960-uursnorm en waar nodig zetten we acties hierop in.
3. Ouderbetrokkenheid: we maken afspraken met alle voor- en vroegscholen over het hebben van een plan van aanpak gericht op de eigen ouderpopulatie om de ouderbetrokkenheid te vergroten, we stellen programma's beschikbaar voor ouders waarin zij leren om de taalvaardigheid en de bredere ontwikkeling van hun kind te stimuleren en we implementeren

een spelbegeleidingsprogramma voor jonge kinderen waarbij de taal- en ontwikkelomgeving thuis verrijkt wordt.

4. Doorgaande lijnen: we maken afspraken met voor- en vroegscholen over hoe de (warme) overdracht plaatsvindt. Ook maken we afspraken met voor- en vroegscholen over de afstemming van het aanbod, het pedagogisch-educatief handelen, omgang met ouders, interne begeleiding en zorg. Daarnaast onderzoeken we of we een subsidie beschikbaar kunnen stellen voor de vroegscholen met als doel om de pedagogisch-didactische doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool te versterken.
5. Ondersteuningsstructuur jonge kind: we onderzoeken hoe extra ondersteuning binnen de voorscholen vormgegeven kan worden en maken hierover afspraken met voorscholen, het primair onderwijs en het samenwerkingsverband passend onderwijs.
6. Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in het basisonderwijs: we bieden ondersteuning op met name het onderdeel taal om kinderen in de leeftijd van 6-12 jaar die vanuit het buitenland naar Nederland komen zo succesvol mogelijk Nederlands onderwijs te kunnen laten volgen. Ook bevorderen we dat kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar met (een risico) op een onderwijsachterstand in aanraking komen met onderwerpen die in de thuissituatie niet vanzelfsprekend aan bod komen. Hiermee verbreden we de ontwikkelmogelijkheden van kinderen.

Afweging van argumenten voor en tegen?

1. Het uitvoeringsprogramma draagt bij aan het uitvoeren van de wettelijke regierol op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie.
De gemeente heeft een wettelijke verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod in volume, spreiding en kwaliteit voor de doelgroepkinderen voorschoolse educatie. Het basisonderwijs is wettelijk verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie. De gemeente heeft de regierol waar het gaat om het geheel van voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE). Gemeenten en het primair onderwijs zijn beide wettelijk verplicht om gezamenlijk afspraken te maken over het verbeteren van de leerprestaties van kinderen met een taal- en/of ontwikkelachterstand. In het uitvoeringsprogramma is opgenomen hoe we deze wettelijke verantwoordelijkheden gaan uitvoeren.
2. Het uitvoeringsprogramma OAB sluit aan bij beweging naar de voorkant.
Zoals in de visie op het sociaal domein en het beleidskader jeugd beschreven staat, zetten we in op de beweging naar de voorkant onder andere door te gaan voor preventie. In het uitvoeringsprogramma OAB, en nog bij specifiek voor- en vroegschoolse educatie, staat preventie, het stimuleren van een positief opgroei- en opvoedklimaat centraal. Het programma richt zich op het voorkomen van achterstanden, het opsporen van een (risico op) achterstanden en het aanpakken van achterstanden. Het gaat hierbij om ontwikkeling van taal, brede cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling.
3. Het uitvoeringsprogramma sluit aan bij de ontwikkelopgave onderwijs en jeugdhulp in verbinding, zoals opgenomen in de regiovisie regio WBO jeugd.
Vanuit de gedachte van deze ontwikkelopgave heeft in Oosterhout een pilot plaatsgevonden gericht op het optimaliseren in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Hierbij is een brugfunctie gecreëerd voor de versterking van de samenwerking tussen primair onderwijs, organisaties uit het voorliggend veld en het sociaal team. Door de brugfunctie binnen de scholen kunnen gezinnen vroegtijdig hulp krijgen bij vragen en zorgen die niet direct met het onderwijs te maken hebben. Deze ondersteuning is gericht op normaliseren. Ook leerkrachten kunnen ondersteund worden in het versterken van hun pedagogisch handelen, waardoor de sociale basis versterkt wordt. De brugfunctionaris is al actief op enkele basisscholen. Op deze

scholen is de brugfunctie ook beschikbaar voor de voorschool. In 2025 zal het aantal scholen met een brugfunctie uitgebreid worden.

4. In het uitvoeringsprogramma wordt rekening gehouden met landelijke ontwikkelingen, zoals de korting op de specifieke uitkering, en mogelijke overheveling van de specifieke uitkering naar het gemeentefonds en een mogelijke bevroering van het fiscaal maximum in 2026.

Met Prinsjesdag 2024 werd duidelijk dat het GOAB budget vanaf 2026 met 10% wordt gekort. In de begroting van het uitvoeringsprogramma is hiermee rekening gehouden. Het is nog niet duidelijk of deze specifieke uitkering vanaf 2027 wel of niet overgeheveld wordt naar het gemeentefonds. Gezien de looptijd van het uitvoeringsprogramma heeft het wel of niet overhevelen geen gevolgen voor het uitvoeringsprogramma. Eerste kwartaal 2025 zal duidelijkheid komen over het wel of niet overhevelen en zal aan de planvorming voor de GOAB periode 2027-2030 gewerkt worden.

Naar verwachting wordt het fiscaal maximum in 2026 bevroren. Dit heeft gevolgen voor de kosten van de kinderopvang: de kosten stijgen wel, de vergoeding niet. De tabel kinderopvangtoeslag (KOT) 2025 laat ook een wijziging zien ten opzichte van 2024: in 2024 betaalden inkomens tot ca € 28.300 een eigen ouderbijdrage van 4%. In 2025 geldt de 4% eigen ouderbijdrage tot een inkomen van € 47.300. Oosterhout houdt de KOT-tabel aan, waardoor de gemeentelijke subsidie overeenkomst met de tegemoetkoming via de belastingdienst. Door deze ontwikkelingen zal de subsidie voor peuters uit een gezin zonder recht op kinderopvangtoeslag naar verwachting hoger uitvallen. Hiermee is rekening gehouden in de begroting van het uitvoeringsprogramma.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?

Alle gemeentelijke wettelijke taken op het gebied van onderwijsachterstanden worden uitgevoerd binnen het budget van de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Daarnaast worden vanuit deze specifieke uitkering activiteiten uitgevoerd die aanvullend zijn op deze wettelijke taken. Zowel de wettelijke- als de aanvullende taken zijn opgenomen in de begroting van het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid 2025 en 2026. De begroting is opgenomen in bijlage 1. De begrote kosten van het uitvoeringsprogramma passen binnen de beschikbare dekking van de gemeente voor kinderopvang en voorschoolse educatie vanuit de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid.

In de voorgaande GOAB periode (2019-2022) is de specifieke uitkering niet volledig benut. De restantmiddelen van die periode zijn deels meegenomen naar de huidige GOAB periode (2023-2026). Ook in 2023 en 2024 is de specifieke uitkering niet volledig benut. Deze restantmiddelen schuiven door naar 2025 en 2026. In 2025 en 2026 zijn de uitgaven hoger dan de inkomsten uit de specifieke uitkering voor dat kalenderjaar. Hiervoor worden de restantmiddelen ingezet. Hierdoor zal aan het eind van de huidige periode een groot deel van de specifieke uitkering besteed zijn. Vrijwel het gehele resterend budget (50% van de specifieke uitkering 2026) zal na 2026 worden doorgeschoven naar de volgende GOAB- periode (2027-2030). Hierdoor zal er, indien er al sprake van zal zijn, een zeer gering bedrag teruggevorderd worden door OCW na afloop van deze GOAB-periode.

Risico's?

Het financieringsstelsel voor de kinderopvang wordt doorontwikkeld aan de hand van het hoofdlijnenakkoord. Invoering is voorzien per 1 januari 2027. Tot die tijd zullen er nog veel stappen moeten worden gezet om deze invoering te realiseren. Deze doorontwikkeling zal gevolgen hebben voor voorschoolse educatie en de financiering hiervan, maar het is nog onduidelijk welke gevolgen. Deze doorontwikkeling zal in 2025 en in 2026 naar verwachting capaciteit gaan vragen van de voorscholen en van de gemeente. Dit kan er mogelijk toe leiden dat er minder capaciteit beschikbaar

is bij de voorscholen en de gemeente om het uitvoeringsprogramma uit te voeren. Samen met de aanbieders voorschoolse educatie volgen we deze ontwikkelingen op de voet.

Communicatie

Kernboodschap:

In de visie onderwijs zijn ambities opgenomen over het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (in de Nederlandse taal), het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. In het uitvoeringsprogramma worden deze ambities uitgewerkt in verschillende onderwerpen: indiceren van en toeleiden naar voorschoolse educatie (VE), aanbod en spreiding VE, ouderbetrokkenheid, doorgaande lijn VE en basisonderwijs, ondersteuningsstructuur jonge kind en het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in het basisonderwijs. Per onderwerp zijn doelen en acties opgesteld die in 2025 en 2026 uitgevoerd worden.